

## Charter

Betreffende de aanpak van de Korrewegwijk en de wijk De Hoogte te Groningen

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Groningen, handelend als bestuursorgaan van de gemeente Groningen, namens deze,

De wethouder voor Ruimtelijke ordening, Volkshuisvesting, Wijkvernieuwing

Dhr. F. de Vries.

De minister voor Wonen, Wijken en Integratie,

drs. Ella Vogelaar,

Mede namens

minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties  
Mevrouw dr. G. ter Horst

staatssecretaris van Economische Zaken  
Drs. F. Heemskerk

minister voor Jeugd en Gezin  
Mr. A. Rouvoet

minister van Justitie  
Dr. E.M.H. Hirsch Ballin

minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit  
Mevrouw G. Verburg

minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap  
Dr. R.H.A. Plasterk

staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap  
Mevrouw J.M. van Bijsterveldt-Vliegenthart

staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap  
Mevrouw S.A.M. Dijkema

minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid  
Mr. J.P.H. Donner

staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid  
De heer A. Aboutaleb

minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport  
Dr. A. Klink

staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport  
Mevrouw dr. M. Bussemaker

handelend als bestuursorgaan en als vertegenwoordiger van de Staat der Nederlanden.

## Preambule

De afgelopen vijftien jaar is hard gewerkt om de aandachtswijken er weer bovenop te helpen. In de meeste van deze wijken is de kwaliteit van de woningvoorraad en de woonomgeving er zichtbaar op vooruitgegaan. De sociaal-economische positie van de bewoners is veel minder vooruitgegaan of zelfs achteruitgegaan. Ondanks alle maatregelen op fysiek en sociaal gebied zijn de huishoudens aan de onderkant van de maatschappelijke ladder niet in staat geweest hierop te stijgen.

Complexe maatschappelijke problemen als schooluitval, een eenzijdige woonvoorraad en een verloederde leefomgeving met weinig mogelijkheden om sociale contacten te leggen, hoge (jeugd)werkloosheid, een gebrekkige inburgering van nieuwkomers en achterblijvende emancipatie en participatie van vooral niet-westerse vrouwen, weinig werkgelegenheid in de buurt, ontoereikende jeugdzorg, gezondheidsachterstanden, criminaliteit en gevoelens van onveiligheid, komen in sommige wijken veelvuldig en naast elkaar voor. Juist deze veelheid aan problemen veroorzaakt de hardnekkigheid van de problematiek in deze wijken. Alleen een langdurige, samenhangende inzet van preventieve, curatieve en repressieve maatregelen kan het verschil gaan maken.

Daarom zijn er 40 wijken aangewezen waar steden en rijk samen de komende 10 jaar aan de slag gaan. Steden en rijk willen deze wijken weer tot vitale woon-, werk-, leer-, en leefomgevingen maken, waar het prettig wonen is en mensen betrokken zijn bij de samenleving. Wij, stad en rijk, zetten in op een strategie die als doel heeft om de komende 10 jaar de kloof tussen kansarmen en kansrijken te verkleinen en waarmee de opeenstapeling van problemen bij kansarme huishoudens en in de wijken waar zij leven effectief wordt aangepakt. De afgelopen periode zijn door de steden in nauwe samenwerking met lokale partijen 40 wijkactieplannen opgesteld. De in het navolgende charter vastgelegde afspraken zijn gebaseerd op de wijkactieplannen en vormen een aanvulling op de bestaande afspraken/overeenkomsten zoals bijvoorbeeld geformuleerd in GSB en ISV. De afspraken tussen steden en rijk voor de 40 wijken sluiten aan bij de afspraken die tussen het rijk en de VNG zijn gemaakt in het kader van het Bestuursakkoord van 4 juni 2007.

Met deze verklaring spreken wij, stad en rijk, ons uit om als bondgenoten in de 40 wijken er alles aan te doen om de hierna geformuleerde ambities voor de wijk(en) te realiseren. Dat betekent dat we met louter "kan niet" geen genoeg zullen nemen.

We verbinden ons om de afgesproken gezamenlijke maatschappelijke ambities te bereiken. Deze ambities zijn robuust en zullen daarom slechts in uitzonderlijke situaties worden aangepast. We spreken elkaar daarom aan op het inzetten van een effectief instrumentarium en blijven daarover met elkaar in gesprek. Als een instrument niet effectief genoeg blijkt, zoeken we naar andere, meer effectieve instrumenten. De weg waarlangs is dus minder onwrikbaar dan de ambities.

## Algemeen

De ambitie van de stad en het rijk heeft betrekking op de periode van 2008 t/m 2017. Dat is de periode die we denken nodig te hebben om van de beide wijken krachtwijken te maken. In Groningen zetten we voor beide wijken in op twee sporen, het collectieve spoor en het individuele spoor. In het collectieve spoor zorgen we met de bewoners en de professionals in de wijken voor een goede, veilige basis in de wijken. We sluiten aan bij de principes van "vertrouwen in de buurt". De professionals in de wijken en de bewoners zijn hier aan zet. De gemeente en corporaties faciliteren en financieren, uitgangspunt is dat bewoners met de professionals de wijk gaan maken tot een prettige, veilige wijk waar mensen "mooi willen blijven wonen". Dit is het centrale motto voor de collectieve sociale wijkvernieuwing.

We vullen het collectieve spoor aan met het individuele spoor. Binnen het individuele spoor kiezen we voor een individuele benadering op het niveau van de persoon en het gezin. We werken we aan drie thema's.

- "Werk"
- "Ouder – kind"
- "Multiprobleemgezinnen"

Het collectieve en individuele spoor gaan hand in hand en worden in samenhang met de lopende wijkvernieuwing en reguliere programma's in de beide wijken uitgevoerd.

## Het individuele spoor

### 1. Werk en integratie: "samen er op af"

#### Gezamenlijke ambitie

Het rijk en de stad Groningen streven er naar om in de komende periode van 10 jaar substantieel meer mensen aan het werk te krijgen dan wel te activeren en (weer) een rol te laten spelen in de maatschappij. Werk is een belangrijke manier voor mensen om met elkaar in contact te komen en bevordert daarmee integratie. De gemeente Groningen verbindt "werk en integratie" daarom nadrukkelijk met elkaar.

Voor de komende 4 jaar zijn de volgende doelstellingen geformuleerd. Na deze periode zullen de doelstelling op basis van de ervaringen opnieuw worden bepaald.

1. De komende 4 jaar wordt extra uitstroom naar werk gerealiseerd van 110 personen ten opzichte van de reguliere jaarlijkse doelstelling.
2. De komende 4 jaar worden 97 personen extra ten opzichte van de reguliere jaarlijkse doelstelling op een "meedoen-plaats" geplaatst. Na deze periode zal de doelstelling opnieuw worden bepaald.
3. Het instrument "armoedepact" en de voorzieningen uit de schuldhulpverlening worden maximaal ingezet.
4. Minimaal 20 allochtone vrouwen worden begeleid naar werk of zijn anderszins actief voor de maatschappij.
5. Extra afname van de jeugdwerkloosheid t.o.v. de jaarlijkse doelstelling met 15 personen.

Het stimuleren van de wijk economie zal extra aandacht krijgen. In 2008 zal de stad daartoe de ideeën die zijn opgehaald bij ondernemers, scholen, corporaties en belangenorganisaties nader uitwerken tot concrete acties. De volgende doelstellingen zijn daartoe geformuleerd:

1. Per jaar krijgen 15 (startende) ondernemers uit de wijken een mentor tot hun beschikking.
2. Het aantal (startende) ondernemers in de wijken zal toenemen.
3. De omzet van de winkeivoorzieningen neemt toe.

#### Inzet stad

Het uitgangspunt voor de stad is dat iedereen aan het werk kan of actief kan zijn voor de maatschappij. De stad zet in op een intensieve en meer op het individu gerichte aanpak. Samen met de corporaties en andere instellingen verbeteren en intensiveren we de signalering en de acties om de signalen om te zetten in het begeleiden naar werk of activiteiten. Speciale aandacht is er voor allochtone vrouwen en jongeren (moeilijk plaatsbare jeugd).

De gemeente Groningen start in samenspraak met de Projectdirectie Microfinanciering in de loop van 2009 een project (pilot).

#### Inzet rijk

SZW, OCW en WWI streven naar de totstandkoming van een Participatiebudget, waarin met ingang van 1 januari 2009 middelen voor volwasseneneducatie, inburgering en reïntegratie worden gebundeld. Vooruitlopend hierop neemt Groningen in 2008 deel aan het project voorbereidingstrajecten Participatiebudget. De voorbereidingstrajecten zijn er op gericht om gemeenten beleidsmatig en organisatorisch voor te bereiden op de komst van het Participatiebudget, zodat zij, zodra dit fonds feitelijk tot stand is gebracht, van start kunnen met een gerichte inzet hiervan voor het bevorderen van duurzame participatie.

SZW, OCW en WWI zorgen voor begeleiding en ondersteuning bij de vormgeving van het proces. Daarnaast is er een financiële tegemoetkoming van 225.000 euro beschikbaar van WWI, onder meer voor de inzet van een projectleider en het betrekken van medewerkers uit de betrokken beleidsterreinen (brief d.d. 1 februari 2008 met kenmerk DGWWI/W2008002440).

EZ zal via het Programma Microfinanciering, dat zich richt op ondersteuning van kleine (startende) ondernemers, diensten aanbieden aan lokale initiatieven, die maatwerk bieden aan (startende) ondernemers. Tevens zal EZ een coachingsnetwerk opzetten en een landelijke garantieregeling introduceren. Steden kunnen in 2008 deelnemen aan projecten (pilots) in dit programma.

### **Integratie**

#### Inzet stad

Integratie is in Groningen een thema dat in alle activiteiten terugkomt; in het collectieve spoor als het gaat om samen de schouders onder de wijk te zetten. In het thema ouder-kind als het gaat om het vergroten van de ouderbetrokkenheid. Binnen het thema werk als het gaat om sociale stijging van allochtone vrouwen en betrekken van probleemjongeren bij de maatschappij en het inburgeren van bewoners die nieuw zijn in onze maatschappij en voorbereid worden op participatie en werk. Waar noodzakelijk wordt (reeds) inburgering aan reïntegratie gekoppeld.

Met betrekking tot specifiek de inburgering zetten we in op het bereiken van de volgende doelen: Alle inburgeraars wordt een aanbod gedaan voor een maatgericht inburgeringstraject. Uitgangspunt is dat het aan te bieden inburgeringstraject een duaal traject is, tenzij dat uit oogpunt van maatwerk ongewenst is, c.q. niet aansluit bij de reeds verworven competenties van de inburgeraar.

#### Inzet rijk

Zie tekst inzet rijk hierboven betreffende het Participatiebudget.

## **2. Ouder – kind: ieder kind en iedere ouder telt mee (opvoeden en opgroeien)**

### Gezamenlijke ambitie

Kinderen verdienen optimale ontplooiingsmogelijkheden. De inzet en inbreng van ouders hierbij is essentieel. Opvoeden en opgroeien gaan hand in hand. Een goede gezondheid, geluk en optimale ontplooiing van kinderen is onze gezamenlijke ambitie.

Groningen heeft al vele activiteiten op dit terrein in gang gezet en gerealiseerd. Zo staat in de wijken een brede school, worden in 2008 Centra voor jeugd en gezin (OuderKindCentrum in Gronings jargon) operationeel, draait de voor- en vroegschoolse educatie (VVE) volop, bestaat er integraal jeugdbeleid en vormen maatschappelijke stages vormen een onderdeel van het onderwijsprogramma. Desondanks moet het beter. We zetten daarbij in op die gebieden waar we de energie van betrokkenen en instellingen kunnen gebruiken. Dat leidt er toe dat we gaan inzetten op de volgende gewenste effecten:

#### Het vergroten van de ouderbetrokkenheid:

- Scholen voeren een actief ouderbeleid en hebben op diverse wijze contact met alle ouders van de school (vanaf schooljaar 2008 / 2009).
- Gezinnen in risicovolle situaties weten waar ze terecht kunnen met vragen. Voor hen is een helder aanbod aan opvoedingsondersteuning. Uitrol OuderKindCentrum (OKC) in 2008.
- Tiernormoeders/jonge moeders zijn in beeld, benaderd en weten zich gesteund in hun rol als opvoeder, 90% in 2009.
- Voorkomen van tiernormoederschap door 1 informatieloket.
- Kinderen die in de knel komen worden vroegtijdig gesignaleerd en doorverwezen door verwijzindex. We hebben een dekkende werkwijze eind 2008.

#### Het behalen van een startkwalificatie:

- CITO score van de kinderen in de betreffende basisscholen = stedelijk gemiddelde in 2012.
- Bereik van achterstandsleerlingen voor VVE = 100% in 2011.
- Doorverwijzing naar speciaal onderwijs = stedelijk gemiddelde in 2011.
- Bereik van ouders van achterstandsleerlingen = 80% in 2010.
- Sluitende dagarrangementen / verlengde schooldag in 2009 voor alle kinderen in de Korrewegwijk.
- Vroegtijdige signalering van risicojongeren en gezinnen. Zorgcoördinatie van risicokinderen en gezinnen.

#### Aanpak geweld in gezinnen/kindermishandeling:

- Kinderen leren weerbaar te zijn tegen geweldsuitingen.
- Signalen kindermishandeling /huiselijk geweld worden opgepakt.
- 24 uren aanpak is gerealiseerd in 2009.
- Professionals zijn geschoold en handelen deskundig in 2009.

#### Fysieke voorzieningen:

- Meer aanbrengen van groen in de Hoogte.
- Het realiseren van een nieuwe school (dependance Vensterschool het Koorenspoor) met een Ouder Kind Centrum.
- Meer ruimte creëren voor de speeltuinvereniging in De Hoogte.
- Het verbeteren van het (buiten)speelklimaat bij de vensterschool in de Korrewegwijk.

#### Inzet stad

Naast de al bestaande activiteiten in Groningen op het gebied van opvoeden en opgroeien worden in de wijken De Hoogte en Korrewegwijk de volgende activiteiten in gang gezet.

Het vergroten van de ouderbetrokkenheid:

- Onderzoeken met schoolteams wat zij nodig hebben om in contact met ouders te komen en inhoudelijk het gesprek aan te gaan.
- Trajecten uitvoeren om leerkrachten en medewerkers instellingen te trainen in contacten met ouders.
- Formatie voor school om leerkrachten actief ouders te laten bezoeken. Zonodig invoeren ouder-schoolcontracten.
- Invoering Felicitatiekoffer door diverse instellingen.
- OuderKindCentrum- plus variant/pilot.
- Opstarten samenwerking verloskundigen, huisartsen en kraamzorg ( ketenzorg rondom -9 maanden tot 1 jaar).
- Invoeren programma stevig ouderschap.
- Invoering Pedagogisch / didactisch programma en invoering digitale verwijsindex.
- Speciale projecten Tiernermoeders /jonge moeders.

Het behalen van een startkwalificatie:

- Invoeren van de Verlengde schooldag.
- Uitbreiden VVE programma via speelzalen en kinderopvang.
- Invoering familieleren gekoppeld aan VVE.
- Leren in de praktijk via buurt-werkplaatsen voor voortgezet onderwijs leerlingen uit de buurt.
- Herziening leermethoden / passend onderwijs.

Aanpak geweld in gezinnen/kindermishandeling:

- Weerbaarheidstrainingen basisonderwijs.
- Steun en adviesteam huiselijk geweld.
- Voorlichtingsprogramma gericht op kindermishandeling.
- Methode RAAK en Meldcode Kindermishandeling opnemen in ontwikkelingen OKC.

Fysieke voorzieningen:

- Meer aanbrengen van groen in de Hoogte.
- Het realiseren van een nieuwe school (dependance Vensterschool het Koorenspoor met een OKC).
- Meer ruimte creëren voor de speeltuinvereniging in De Hoogte.
- Het verbeteren van het (buiten)speelklimaat bij de vensterschool in de Korrewegwijk.

#### Inzet rijk

- De minister voor Jeugd en Gezin stelt extra middelen beschikbaar voor de vorming van Centra voor Jeugd en Gezin (zie brief d.d. 1 februari 2008 met kenmerk DGWWI/W2008002440). Dit geld is nadrukkelijk bedoeld om het aanbod van licht pedagogische hulp te versterken.
- De minister voor Jeugd en Gezin zorgt voor een wettelijke verankering van het basismodel CJG.
- De minister voor Jeugd en Gezin gaat vooruitlopend op de wetgeving met partijen bestuurlijke afspraken maken om te komen tot sluitende afspraken in de geest van de voorgenomen wetgeving.
- Vanuit het ministerie voor Jeugd en Gezin wordt samen met de partijen uit "opvoeden in de buurt" (van de G18 gemeenten: Amsterdam, Rotterdam, Utrecht, Den Haag en Eindhoven)



gewerkt aan praktische handreikingen en afspraken om het doorzettingsvermogen van gemeenten concreet handen en voeten te geven.

- Vanuit de Impuls "brede school, cultuur en sport" zullen door VWS en OCW samen met de gemeenten middelen ter beschikking worden gesteld voor combinatiefuncties. Dit betreft functies voor professionals die bij één werkgever in dienst zijn, maar werkzaam zijn in, of ten behoeve van meerdere sectoren. Met de gemeente worden apart afspraken gemaakt over het aantal combinatiefuncties.
- Tenslotte de financiën: de middelen voor VVE worden verhoogd. Voor het jaar 2008 komt er in ieder geval 53,5 miljoen (zie brief DGWWI/W2008002440) extra voor VVE beschikbaar.
- Er komt een aanvraagregeling voor basisscholen die tegemoet komt in de kosten van een conciërge. Voor geheel Nederland is voor de regeling € 20 miljoen beschikbaar. Basisscholen in de aandachtswijken en de G4 kunnen met voorrang gebruik maken van deze regeling. Voorwaarde zal cofinanciering zijn. Over de specifieke uitwerking vindt op dit moment nog overleg plaats. De maximale bijdrage vanuit OCW is 0,4 fte. per basisschool (€ 12.937,-). Vanaf augustus 2008 kunnen alle aandachtswijken een beroep doen op deze regeling. Met de G-4 worden aparte afspraken gemaakt voor de basisscholen in de niet-aandachtswijken in hun gemeente. Daarna komt er een regeling voor alle basisscholen.



#### Inzet rijk

Het rijk zal in het kader van het experiment Slagkracht achter de voordeur in 2008 de voorbereidingsfase van deze nieuwe aanpak ondersteunen opdat met ingang van 1-1-2009 kan worden gestart. Daarbij zal het rijk:

1. Meewerken aan de daadwerkelijk bundeling van budgetten of het op andere manier bereiken van de benodigde ontkokerde inzet.
2. Aangeven hoe en wanneer er tot een vereenvoudiging van de indicatiestelling kan worden gekomen. Een indicatiestelling waarbij wordt gewerkt met 1 integrale indicatiestelling op basis van het gezinsherstelplan, waardoor de hulpverlening accurater kan worden geleverd.
3. Op basis van dit inzicht gegeven onder punt 2 besluit de gemeente of zij zal starten met experimenten rond gezinsherstelplannen en gezinscoaches, zoals hierboven staan beschreven.
4. In geval het tot een experiment komt zal het rijk meedoen in de evaluatie van het experiment.

## Het Collectieve spoor: Een sterke collectieve basis in de wijken

### 4. Bewonersparticipatie: "Vertrouwen in de buurt"

#### Gezamenlijke ambitie

We streven er naar wijken te maken waar sprake is van een sterke collectieve basis, waar het goed, veilig en prettig wonen is. Voor het slagen van deze ambitie is het cruciaal dat bewoners meedoen en zich mede verantwoordelijk voelen voor hun wijk en dat laten zien door zelf daadwerkelijk mee te "bouwen" aan hun wijk.

#### Inzet stad

Bij de uitvoering van de WAPs gaan we door op het spoor zoals we in de stad met het Nieuw Lokaal Akkoord hebben afgesproken. We kiezen voor de uitgangspunten van "vertrouwen in de buurt". We geven de bewoners de kans om hun kracht in te zetten. Door bewoners de mogelijkheid te bieden iets voor hun wijk te betekenen zal de binding binnen de wijk toenemen en wordt mede invulling gegeven aan sociale stijging. De collectieve basis vormt het fundament voor een succesvolle individuele benadering op het gebied van "werk", ouder -- kind" en "multiprobleemgezin".

De effecten die we willen bereiken zijn de volgende:

1. De veiligheid en het gevoel van veiligheid is toegenomen.
2. Bewoners hebben hun (sociale) leefomgeving verbeterd.
3. Er is een goed perspectief voor jongeren.

Voor het leggen van deze collectieve basis stellen gemeente en woningcorporaties middelen en capaciteit beschikbaar; voor beide wijken minimaal 1,6 mln. voor de eerstkomende 4 jaar. De bewoners en de professionals in de wijken gaan samen bepalen hoe dat geld wordt besteed. Om bewoners en de professionals in staat te stellen afgewogen keuzes te maken is een instrument, genaamd "de waardenzeef", in ontwikkeling. Het instrument wordt ontwikkeld in samenwerking met het SEV. In 2008 gaan we dit instrument inzetten.

#### Inzet rijk

WWI stelt in 2008 20 miljoen voor burgerinitiatieven ter beschikking. Groningen krijgt in 2008 €150.000 uit dit budget.

Experiment. Het rijk stelt zich als taak om in het kader van het bevorderen van bewonersparticipatie in de wijk de komende jaren experimenten te starten die hieraan zullen bijdragen. De nadere invulling van deze experimenten zal samen met de gemeenten die interesse te hebben in dit experiment, vastgesteld worden.

## 5. Veiligheid

### Gezamenlijke ambitie

We gaan voor veilige wijken. Het gaat daarbij om zowel het terugdringen van de criminaliteit als het vergroten van het veiligheidsgevoel van bewoners. Centrale doelstelling, zoals in het bestuursakkoord is vastgelegd, is de vermindering van de criminaliteit en de overlast met 25% in 2010 ten opzichte van 2002.

We zetten in op het realiseren van de volgende doelen.

### Doelstellingen indicatorscores leefbaarheids- en veiligheidsmonitor De Hoogte

Indicator	2002	2006	Stad 2006	2010	2014
<b>Woonomgeving</b>					
Cijfer sociale samenhang	4,4	5,2	6,2	5,8	6,2
Evaluatie buurt	5,5	6,1	7,6	6,3	7,0
Cijfer woonomgeving	6,4	6,6	7,4	7,0	7,2
Medeverantwoordelijk buurt (%)	69%	78%	83%	82%	85%
Overlastcijfer	4,9	4,3	2,8	4,0	3,5
Overlast groepen jongeren	28%	17%	11%	15%	12%
Drugsoverlast	44%	31%	8%	25%	15%
Verloederingscijfer	4,6	4,4	3,4	4,1	3,5
Oordeel woonomgeving (vooruit)	37%	46%	39%	50%	55%
Toekomstverwachting (vooruit)	46%	48%	51%	55%	55%
<b>Veiligheid</b>					
Onveiligheidsgevoelens buurt	32%	29%	15%	24%	19%
Perceptie vermogensdelicten	4,8	4,0	2,6	3,4	3,0
Perceptie dreigende voorvallen	2,6	2,9	1,2	2,5	2,0

**Doelstellingen indicatorscores leefbaarheids- en veiligheidsmonitor Korrewegwijk**

Indicator	2002	2006	Stad 2006	2010	2014
<b>Woonomgeving</b>					
Cijfer sociale samenhang	5,1	5,2	6,2	5,8	6,2
Evaluatie buurt	6,4	6,5	7,6	6,8	7,3
Cijfer woonomgeving	6,7	6,8	7,4	7,2	7,4
Medeverantwoordelijk buurt (%)	76%	83%	83%	85%	87%
Overlastcijfer	4,0	4,5	2,8	4,1	3,6
Overlast groepen jongeren	11%	14%	11%	12%	10%
Drugsoverlast	26%	23%	8%	20%	15%
Verloederingscijfer	4,1	3,7	3,4	3,5	3,3
Oordeel woonomgeving (vooruit)	42%	42%	39%	50%	55%
Toekomstverwachting (vooruit)	60%	57%	51%	60%	65%
<b>Veiligheid</b>					
Onveiligheidsgevoelens buurt	24%	26%	15%	22%	18%
Perceptie vermogensdelicten	4,3	4,0	2,6	3,4	3,0
Perceptie dreigende voorvallen	2,5	2,6	1,2	2,4	2,0

**Inzet stad**

Zoals al is beschreven onder de paragraaf 'bewonersparticipatie' is er voor beide wijken minimaal 1,6 mln. voor de eerstkomende 4 jaar. De bewoners en de professionals in de wijken gaan samen bepalen hoe dat geld wordt besteed om de veiligheid in de wijk te verbeteren. Daarnaast worden extra wijkagenten ingezet, voor beide wijken gaat het om 4,5 extra fte. Wijkagenten kunnen een belangrijke rol spelen in het terugdringen van overlast en het voorkomen van zaken als fietsendiefstal.

**Inzet rijk**

De ministers van BZK en Justitie ondersteunen de gemeenten met de volgende beleidsmaatregelen uit het project Veiligheid begint bij Voorkomen.

- Het rijk stelt 500 extra wijkagenten beschikbaar. De verdeling van de extra wijkagenten over de regio's gaat volgens het reguliere budgetverdeelsysteem in de vorm van een bijzondere bijdrage. De uitbreiding van wijkagenten zal, conform de landelijke prioriteiten van de politie, het eerst plaatsvinden in de wijken met de grootste problemen. Het is aan het regionaal college, op voordracht van de regionale driehoek, om te bepalen welke wijken dat in de regio zijn. Met de korpsen is afgesproken dat hierbij specifieke aandacht wordt besteed aan de 40 WWI-wijken.
- Het politiekorps Groningen krijgt in de periode 2007 – 2011, 18 extra wijkagenten en 17 extra forensisch assistenten.
- Het rijk brengt het actieplan Overlast en Verloedering ten uitvoer.
- Het rijk streeft ernaar het wetsvoorstel maatregelen bestrijding voetbalvandalisme en ernstige overlast in de eerste helft van 2008 in te dienen bij de Tweede Kamer.
- Het rijk streeft ernaar dat het wetsvoorstel bestuurlijke boete in de tweede helft van 2008 in werking treedt.

## 6. "Mooi blijven wonen"

### Gezamenlijke ambitie

Het rijk, de gemeente en corporaties streven naar gedifferentieerde wijken, waar voor bewoners wat te kiezen valt en waar bewoners wooncarrière kunnen maken en waar het prettig wonen is.

### Inzet stad

De stad geeft uitvoering aan het in 2007 tussen gemeente en corporaties op lokaal niveau afgesloten Nieuw Lokaal Akkoord. Hierin zijn afspraken gemaakt over woningproductie, woningverbetering en verbetering van de woonomgeving en leefbaarheid. Corporaties en gemeente investeren gezamenlijk in beide wijken 1,6 mln. extra in de woon- en leefomgeving. De besteding van het budget wordt, volgens de principes van "vertrouwen in de buurt" voor het overgrote deel bepaald door de bewoners van de beide wijken.

### Inzet rijk

Voor de aanpak van zwerfafval is voor heel Nederland €48 miljoen beschikbaar via het Impulsprogramma Zwerfafval. Een belangrijk onderdeel hiervan is een subsidieregeling voor gemeenten en overige beheerders, waarbinnen €16 miljoen in drie tranches beschikbaar wordt gesteld. Nieuwe aanvragen kunnen vanaf 1 april 2008 worden ingediend. Naast subsidie biedt SenterNovem kennis, ervaring en de mogelijkheid om gezamenlijk met gemeenten projecten te ontwikkelen voor de aanpak van zwerfafval in krachtwijken.

### **Ondersteuning door VROM inspectie**

De gemeente heeft de regie bij de uitvoering van de wijkactieplannen. Toezicht en handhaving zullen veelal onmisbare elementen zijn bij de realisatie van de plannen. De VROM-Inspectie is bereid om de regievoerende gemeente te ondersteunen bij toezicht en handhaving op het terrein van de VROM-Inspectie. Deze ondersteuning zal zich vooral richten op verbetering (effectiever, efficiënter) van de uitvoering. Voorts zal de VROM-Inspectie eventuele toezichtonderzoeken, die zij vanuit haar onafhankelijke positie in deze wijken moet uitvoeren, steeds vooraf bespreken met de gemeente, zodat deze haar regierol kan blijven vervullen.

## 7. Experimenten

### Inzet rijk

Om op bepaalde terreinen doorbraken te forceren, wil het rijk experimenteerruimte creëren voor gemeenten om innovatieve en onorthodoxe aanpakken mogelijk te maken. Het rijk wil samen met de gemeenten die hun interesse kenbaar hebben gemaakt aan de slag op de volgende onderwerpen:

1. samenhang en integraliteit
2. bewoners
3. slagkracht in de wijk
4. slagkracht achter de voordeur
5. opheffen bureaucratische structuren

In de eerste helft van 2008 zal het rijk in samenspraak met de gemeenten die zich voor een bepaald onderwerp hebben opgegeven invulling gaan geven aan deze experimenten.

### Inzet stad

De stad zet in op de volgende experimenten:

#### ***Samenhang en integraliteit***

Groningen tracht met de WAPs problemen die spelen in de wijken De Hoogte en de Korrewegwijk in samenhang op te pakken. De aansturing en de organisatie van alle lopende activiteiten in de wijken zijn hierop afgestemd. Het opdrachtgeverschap ligt bij een bestuurlijk overleg waarin corporaties en gemeente zijn vertegenwoordigd. Een procesmanager die tussen de partijen staat wordt aangesteld. Deze werkt in opdracht van het bestuurlijk overleg.

#### ***Bewoners***

De inzet van het instrument "de waardenzeef" is bijzonder innovatief. Met behulp van dit instrument bepalen bewoners en de professionals in de wijken gezamenlijk welke maatregelen moeten worden ondernomen om de situatie in de wijk te verbeteren. Voor het uitvoeren van maatregelen is minimaal 1,6 mln. beschikbaar gesteld voor de eerstkomende 4 jaar. De verwachting is dat door middel van dit instrument waardevolle zaken in gang worden gezet en dat veel zal worden geleerd over hoe bewonersparticipatie vorm kan worden gegeven.

#### ***Slagkracht in de wijk***

In de WAPs worden Lefteams geïntroduceerd. Een Lefteam is een team dat wordt bemest door mensen van diverse organisaties die werkzaam zijn in de wijk. Het zijn doorzetters, mensen met een drive, creatief en niet bang om organisaties, directeuren, bestuurders aan te spreken. Deze mensen krijgen van hun organisatie de ruimte om te handelen, om onorthodoxe methoden toe te passen. Ze worden daarop niet achteraf afgerekend als het onverhoopt eens verkeerd mocht gaan. De instellingen en organisaties in de stad, waaronder ook de corporaties en de gemeentelijke diensten, zetten hun deuren open voor dit team. Als het team aanklopt dan moet er wat gebeuren.

Het team wordt ingezet als de normale lijnen niet meer werken, als mensen of organisaties vastlopen. Het lefteam wordt ingeschakeld als professionals er zelf niet in slagen om voorkomende problemen in hun reguliere samenwerkingsverbanden op te lossen. We gaan er vanuit dat geen enkele organisatie wenst te worden aangesproken door het Lefteam. Er zal dus ook een preventieve werking van uitgaan.

#### ***Slagkracht achter de voordeur***

Zie paragraaf 3; aanpak multiprobleemgezinnen en verdere toelichting in WAPs.



**Opheffen bureaucratische structuren**

De stad Groningen ziet de innovatie aanpakken in de WAPs als kraamkamer voor nieuw beleid. Van sommige innovatieve ideeën zal mogelijk blijken dat ze in de praktijk van alledag niet werken, van andere nieuwe werkwijzen zal duidelijk worden dat ze een substantiële verbetering zijn in vergelijking met reguliere aanpakken. Een bekend probleem is dat de omslag van innovatieve projecten naar regulier beleid lastig is. Met goede intenties wordt een veelheid aan initiatieven opgezet, die vaak ook na een paar jaar weer worden opgeheven. Voor de professionals 'in het veld' werkt deze projectencarrousel frustrerend.

Hiervoor is nodig dat:

De gemeente Groningen, haar lokale partners en de nationale overheid eens per jaar met elkaar om de tafel gaan zitten om de knelpunten in de overgang van innovatieve projecten naar lopend beleid te bespreken en afspraken maken om deze te overwinnen.

## 8. Kennis

### Ambitie rijk

Een vraaggericht kennisaanbod vanuit verscheidene kenniscentra die het terrein van de wijkaanpak bestrijken, waardoor steden op adequate wijze worden ondersteund bij de uitvoering van hun wijkactieplannen, inclusief experimenten, en er een optimale kennisontwikkeling en -uitwisseling plaatsvindt binnen en tussen de steden en waar nodig de wijken onderling.

### Inzet rijk

- WWI heeft een consortium van kenniscentra tot stand gebracht dat zijn aanbod onderling afstemt en waar nodig aanpast en uitbreidt ten behoeve van de kennisbehoefte onder de 40 wijken/18 gemeenten.
- WWI heeft één digitaal loket '40 wijkenaanpak' tot stand gebracht, waar gemeenten via een portal de diverse kenniscentra kunnen raadplegen en benaderen; waar een gemeenschappelijke agenda van symposia, workshops en opleidingen wordt aangeboden; waar good practices staan beschreven.
- WWI heeft een gezamenlijke helpdesk gerealiseerd, waar gemeenten hun vragen m.b.t. de wijkenaanpak kunnen stellen en binnen korte tijd antwoord of toelichting krijgen.
- WWI zorgt voor een vraaggericht aanbod van opgedane kennis en onderzoek m.b.t. thema's die binnen de wijkactieplannen beschreven staan en waar aanvullende kennis en kennisdeling noodzakelijk zijn. Dit kan o.a. in de vorm van kleine bijeenkomsten, cursussen en excursies.

## **9. Landelijke alliantie**

### Ambitie rijk en partners

Veel partijen uit het maatschappelijk middenveld en het bedrijfsleven willen een bijdrage leveren aan het aanpakken van de wijkproblematiek. Op landelijk niveau wordt met deze organisaties een landelijke alliantie gevormd die ondersteuning biedt aan de lokale coalities in de wijken. WWI faciliteert deze landelijke alliantie.

### Inzet stad

Geheel in lijn met het uitgangspunt van de WAPs om het denkwerk en de uitvoering ter hand te nemen in nauwe samenwerking met relevante partners in de stad maakt Groningen optimaal gebruik van de kennis en inzet van partijen die zich via de landelijke allianties bereid verklaard hebben bij te dragen aan het tot stand brengen van de krachtwijken.

Groningen heeft in dit kader afspraken gemaakt met de Hanzehogeschool, KvK, VNO/NCW.

### Inzet rijk

- Ondersteuning en faciliteren van de landelijke alliantie. Met de partners worden afspraken gemaakt over concrete inzet in de 40 wijken (kennis, investeringen of (pilot)activiteiten). Hierbij kan gebruik worden gemaakt van de logistiek, infrastructuur en achterban van deze partijen. WWI is een makelaar tussen gemeente en de partners.
- Twee keer per jaar wordt een landelijk evenement georganiseerd voor alle betrokken partijen. Doel is kennisuitwisseling en een podium bieden aan alle betrokkenen.
- Samen met de brede alliantie sport wil WWI ondersteuning bieden aan lokale initiatieven gericht op het bevorderen van sport en bewegen. Daarmee willen we ook een verbinding leggen naar bedrijven die vanuit maatschappelijk verantwoord ondernemen initiatieven in de wijken ondersteunen of voornemens zijn dit te doen. WWI zal hiertoe goede voorbeelden uitdragen en stimuleren.
- WWI maakt afspraken met de partners van de landelijke alliantie over het aanbod dat de partners doen aan gemeenten voor concrete inzet in de 40 wijken (kennis, investeringen of (pilot)activiteiten).
- WWI is een makelaar tussen gemeente en de partners en zal met iedere gemeente apart in overleg treden om te bezien welke afspraken met welke partijen kunnen worden gemaakt.

## **10. Financiering**

De gemeente constateert dat de financiering van de uitvoering van de wijkactieplannen nog niet volledig gezekerd is. Het rijk constateert dat de bestaande budgetten al veel mogelijkheden bieden. In de startfase van de uitvoering van het wijkactieplan zullen gemeente en rijk verkennen welke ruimte de genoemde regelingen en geldstromen uit de brief van 1 februari 2008 (kenmerk DGWWI/W2008002440) ter zake bieden. Gemeente en Rijk constateren samen dat men de in dit charter afgesproken ambities wil realiseren. Het charter is daarbij geen contract, maar geeft inhoud aan de gezamenlijke inspanning de wijkactieplannen uit te voeren. De gemeente zal zich, samen met het rijk, maximaal inspannen om de ontbrekende financiering voor de wijkactieplannen beschikbaar te krijgen. Waar dat niet lukt, zal in overleg tussen corporaties, minister VROM/WWI en gemeente worden bezien waar de wijkactieplannen worden bijgesteld.

### **1. Een additionele inzet vanuit de corporatiesector**

Het rijk heeft met Aedes vereniging van woningcorporaties afspraken gemaakt over een additionele bijdrage van de woningcorporaties in de 40 wijken. De indicatieve verdeling van deze additionele bijdrage over de 40 wijken en de verdelingsmethodiek is beschreven bij brief van 3 oktober 2007 (WWI/W2007092376).

### **2. Delen van extra rijksmiddelen t.b.v. gemeenten en lokale/regionale organisaties.**

Het gaat hier om intensiveringen in de rijksbegroting, die al eerder zijn afgesproken en die een relatie hebben met de wijkenaanpak. Deze extra middelen komen ter beschikking aan alle gemeenten in Nederland alsmede aan lokale organisaties (bijv. scholen) en regionale organisaties (bijv. politiekorpsen, bureaus jeugdzorg). Uitgangspunt van de afspraken is dat gemeenten met de 40 wijken de door hen te ontvangen extra middelen prioriteren voor de wijken met de grootste knelpunten en dat gemeenten met de andere lokale organisaties overleg voeren over een dergelijke prioritering.

Waar sprake is van additionele middelen voor de 18 gemeenten met de 40 krachtwijken, zal de gemeente de uitvoering van de maatregelen beginnen in deze wijken. Daar waar extra gelden lopen via indicatieprocessen, zoals bij de jeugdzorg, is automatisch te verwachten dat de extra middelen bovengemiddeld terecht zullen komen in wijken met veel jeugdzorgproblemen, i.c. dus ook de 40 aandachtswijken. Het rijk gaat een gaat een inspanningsverplichting aan om de gemeente, daar waar nodig te ondersteunen bij het maken van afspraken met lokale en regionale organisaties (scholen, bureaus jeugdzorg, politiekorpsen, reclassering), die rijksmiddelen ontvangen en/of taken uitvoeren, die van belang zijn voor een efficiënte en doelgerichte uitvoering van de wijkactieplannen. Verder is in het bestuursakkoord tussen rijk en VNG afgesproken dat in het bijzonder op het gebied van zorg, openbare orde en veiligheid, wijken, onderwijs, armoedebeleid en schuldhulpverlening en Jeugd en Gezin er voor gemeenten en rijk beleidsmatig en budgettair gezamenlijke opgaven liggen.

In de brief van 1 februari 2008 (DGWWI/W2008002440) is een overzicht gegeven van de extra geldstromen die via het gemeentefonds, specifieke regelingen of brede doeluitkeringen ter beschikking zullen komen van de 18 gemeenten, als ook van het accres van het gemeentefonds en de geldstromen die via andere kanalen in de 40 wijken terecht kunnen komen.

Voor zover middelen beschikbaar zijn gekomen via de algemene uitkering, maken deze onderdeel uit van een integrale afweging in de gemeentebegroting.

### **3. Gemeentemiddelen**

Gezien de problematiek die in de 40 wijken speelt is te verwachten dat naast de extra rijksinzet de gemeenten ook zelf een extra inzet vanuit de eigen gemeentelijke middelen in die wijken zullen plegen.

Door gemeenten, woningcorporaties en overige lokale en regionale organisaties zijn op basis van deze uitgangspunten afspraken gemaakt over de financiering en uitvoering van de

wijkactieplannen. Om deze afspraken te kunnen realiseren dient aan een aantal condities voldaan te worden. Dit heeft tot de volgende afspraken met betrekking tot de wijkactieplannen geleid:

1. De gezamenlijke woningcorporaties, werkzaam in de wijken in gemeente Groningen, dragen jaarlijks gemiddeld €4,8 miljoen bij aan de wijkaanpak conform de in de wijkactieplannen opgenomen afspraken.
2. Ten behoeve van het geven van inzicht van de rijksintensiveringen met relatie naar de Krachtwijken over de jaren 2008 t/m 2011 is een brief gestuurd (d.d. 1 februari 2008 met kenmerk DGWWI/W2008002440). In de brief is indicatief aangegeven welke middelen vanuit het rijk voor de gemeente Groningen beschikbaar komen, via het gemeentefonds en via brede doeluitkeringen.
3. Voor de jaren 2008 t/m 2012 heeft de gemeente de bereidheid uit eigen middelen budget in te zetten ten behoeve van de wijkactieplannen. Voor 2008 is die inzet bepaald op 690.000 euro. Voorts wordt op het thema Veiligheid door de politie additionele menskracht ingezet.
4. Er komt indicatief 1,4 mln per jaar projectsteun beschikbaar voor de corporaties die de wijkactieplannen medeondertekend hebben, ter dekking van kosten en onrendabele toppen van activiteiten en projecten uit het wijkactieplan, ervan uitgaande dat de woningcorporaties minimaal 4,8 mln additioneel per jaar inzetten in de twee aandachtswijken.
5. Essentieel onderdeel van de wijkactieplannen is een integrale aanpak van multiprobleemgezinnen. Het betreft gezinnen waar knelpunten spelen op het terrein van o.a. inburgering/integratie, jeugdproblematiek, onderwijs-problemen, opvoedproblemen, werkloosheid en schuldenproblematiek. Een adequate financiering en efficiënte en doelgerichte uitvoering van deze integrale aanpak van multiprobleemgezinnen is essentieel voor de realisatie van belangrijke doelen uit de wijkactieplannen. Een belangrijk budget hierbij is het werkdeel van de WWB. Dit budget biedt nu al veel ruimte voor een diverse en flexibele inzet. Daarnaast spelen de middelen uit het deltaplan inburgering een belangrijke rol. Met de voorgenomen vorming van een Participatiebudget, door het ontschotten van dit budget met de budgetten voor inburgering en volwasseneneducatie wordt de ruimte om deze middelen in te zetten nog meer vergroot. Hiermee biedt het Rijk een belangrijk financieel kader waarbinnen onderdelen van de wijkaanpak kunnen worden gerealiseerd, door het aanbieden van (combinaties van) voorzieningen voor gericht op inburgering, re-integratie of educatie. Onderdeel van het Participatiebudget zal zijn dat van gemeenten wordt gevraagd inzicht te bieden in prestaties op de gebieden van inburgering, educatie en re-integratie. Naast deze budgetten die straks onderdeel uitmaken van het Participatiebudget zijn ook de middelen vanuit Jeugd en Gezin van groot belang voor de integrale aanpak van multiprobleemgezinnen. In het bijzonder het ministerie van WWI (wijken en integratie) en het ministerie van Jeugd en Gezin, en de gemeente spreken af dat voor 1 oktober 2008 afspraken gemaakt worden over de financieringswijze van deze integrale en brede aanpak van multiprobleem gezinnen met betrekking tot de onder beide ministeries vallende regelingen, waarbij de inzet is dat deze middelen flexibel en doelgericht ingezet kunnen worden. Het is in dat kader essentieel dat dan ook afspraken gemaakt worden over de wijze waarop de gemeente zich in het kader van deze brede doeluitkeringen (efficiënt) kan verantwoorden over de bereikte kwalitatieve en kwantitatieve prestaties. Bij deze financierings- en verantwoordingsafspraken zullen ook andere financieringsbronnen en partijen betrokken worden (gemeentemiddelen inclusief middelen ten behoeve van armoedebestrijding en schuldhulpverlening, corporatiemiddelen uit de WAP-afspraken, afspraken met/rond de jeugzorgketen, e.d.). Deze afspraken zullen onderdeel gaan vormen van het experiment "achter de voordeur"

en/of het experiment "opheffen bureaucratische structuren".  
Indien aantoonbaar is te maken dat bepaalde doelen niet gerealiseerd kunnen worden door externe door de gemeente niet te beïnvloeden omstandigheden, kan dit leiden tot bijstelling van het programma en de te realiseren doelen.

In deze charter worden van rijkszijde diverse financiële toezeggingen gedaan. Deze charter is echter geen beschikking. De genoemde geldstromen zijn of worden ieder in hun geëigende vorm (middels (doel)uitkeringen of subsidiebeschikkingen) en onder de daarvoor geldende voorwaarden vastgelegd en uitbetaald.

## 11. Verantwoording, dialoog en kennisdelen

Om op de hoogte te blijven van de voortgang en onszelf scherp te houden op de urgentie daarvan organiseren we de volgende zaken:

- **Controle en verantwoording:** Uitgangspunt is dat de reguliere vormen van verantwoording en controle een stevige basis vormen en dat daar alleen iets aan toe wordt gevoegd als dat strikt noodzakelijk is.
  - Democratische controle: de gemeente doet jaarlijks verslag over de inzet aan haar Gemeenteraad, het rijk brengt jaarlijks verslag uit aan de Tweede Kamer.
  - Eikaar aanspreken: de stad en het rijk spreken elkaar op basis van bestaande documenten, waaronder de hier bovengenoemde, aan op de bereikte resultaten.
- **Overleg en aanpassing van de charter:**
  - Regelmatige ambtelijk overleg. Daartoe heeft elke stad een accountmanager bij WWI.
  - Jaarlijks een bestuurlijk gesprek over de voortgang. Eventuele aanpassingen van de charter kunnen hier worden besproken. Indien beide partijen akkoord zijn kan de charter worden aangepast.
  - Visitatie: gemeenten en rijk gaan samen bepalen hoe een visitatie zal worden vormgegeven. Deze visitatie vindt in 2010 plaats.
- **Metten en kennisdelen:**
  - Monitoring: Effectmeting. De (maatschappelijke) effecten van de verschillende maatregelen zullen via een jaarlijkse outcomemonitor worden gevolgd. Deze outcomemonitor brengt op beknopte wijze de ontwikkelingen in kaart op de terreinen wonen, werken, leren en opgroeien, integreren en veiligheid. Aan de hand van deze informatie kan worden vastgesteld hoe de situatie in de wijken zich ontwikkelt en kan worden vastgesteld of en in hoeverre de beoogde maatschappelijke effecten (zullen) worden gerealiseerd (doelbereik). Het onderzoek wordt in opdracht van VROM/WWI uitgevoerd door het CBS.
  - Metten van acties en maatregelen. De gemeente geeft in dit charter aan welke inspanningen zij samen met andere partijen zullen plegen om de gewenste maatschappelijke effecten te realiseren. Deze partijen maken onderling afspraken over de wijze waarop de voortgang van deze inspanningen jaarlijks wordt gevolgd en geregistreerd en op welke wijze deze partijen naar elkaar verantwoording afleggen over de al dan niet gerealiseerde prestaties. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van de informatie die de gemeenten in het kader van de reguliere verantwoordings- en begrotingscyclus verzamelen.
  - Bewonersbetrokkenheid. De gemeente presenteren in het kader van de outputmonitoring in ieder geval informatie over de wijze waarop bewonersbetrokkenheid is georganiseerd, het aantal activiteiten dat heeft plaatsgevonden en het aantal bewoners dat naar schatting per activiteit is bereikt. Daarnaast wordt voor een langere periode onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van de burgerparticipatie in samenwerking met gemeenten en het LSA. Een afschrift van bovengenoemde informatie wordt aan de minister voor Wonen, Wijken en Integratie aangeboden.
  - Kennisdelen: Over en weer worden best practises en kennis uitgewisseld ten behoeve van optimale voortgang in de wijken.

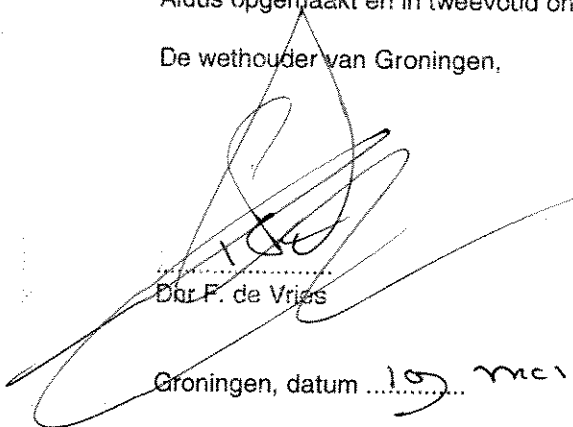
## 12 Overig

### - Mediation

- Partijen zullen elkaar lopende het uitvoeringsproces informeren over de realisatie van de inhoudelijke en financiële inzet met betrekking tot de wijkactieplannen. Indien de gemeente lopende het proces van uitvoering van de wijkactieplannen van mening mocht zijn dat een woningcorporatie de in de wijkactieplannen afgesproken inzet in onvoldoende mate levert, kan zij bij de minister voor Wonen, Wijken en Integratie een verzoek indienen voor mediation. Wanneer dit niet tot het gewenste resultaat/afgesproken resultaat leidt, zal de minister uiteindelijk gebruik maken van het wettelijke handhavingsinstrumentarium.
- Deze afspraken gelden vanaf 1 maart 2008 tot en met 31 december 2017.
  - Dit charter wordt gepubliceerd in de Staatscourant binnen een maand na ondertekening.

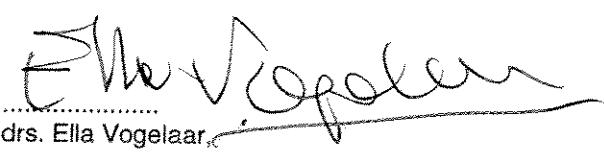
Aldus opgemaakt en in tweevoud ondertekend te Groningen, op .....19 mei 2008

De wethouder van Groningen,

  
.....  
Dr. F. de Vries

Groningen, datum .....19 mei 2008

De minister voor Wonen, Wijken en Integratie,

  
.....  
drs. Ella Vogelaar

Groningen, datum.....19 mei 2008